

Шоҗо эл, порышк да гим бер!

42-шо (3482) №,
2020 ий 17 октябрь,
шуматкече.

Будь готов/ ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Т.ЛАПИНАН фотожо.

Повар, тамле кочкышет!

20 октябрь -
Поварын
тўнямбал
кечыже.

Кушто эн тамлын пукшат? Параньга район Кугу Пумарий школышто! Кө тутло сийым ямдыла? Повар-влак! Нунын коклаште – шеф-повар А.А.Терентьева (снимкыште – **рвезе-влак дене пырля**). Алевтина Аркадьевна 28 ий наре школ столовыйышто тырша.

– Мый изинек кочкаш шолташ йоратенам. Садлан тиде професийым ойыренам. Ямдылыме икымше сием макарон лийын. Школышто йоча-влакым кок гана пукшена: эрдене да кечывалым. Тўналтыш класслаште тунемше-влак яра кочкыт. Нунын кочмыверыш куанен вашкымышт да кажне гана таум ойлмышт кумылнам нолтат, – ойла повар.

Максим Лапин ден Глеб Веселов кечывал кочкышым ышташ толыныт. Ты кечын шемшыдан пучымыш ден йошкарушменым, сосискым да шўрым пукшеныт. «Тамле, йылмет нелат!» – йывыртеныт рвезе-влак.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ

Мыйын таме – шоҗо кече,
Капкыл мучко вўр модеш!

Эргым,
шоҗо кечет-
лан могай пўлек-
кым ышташ
гын?

Рекламе.

Авай,
ачай, «Ямде
лий» марла
йоча газетлан
2021 ийын икымше
пеллийжылан под-
пискым ыштен
пурыза. Эн сай пўлек
лиеш!

**Индекс – П4696.
Ак – 366 теҗгеат
72 ыр.**

«Ямде лий»
газетлан электрон
ПОДПИСКЫМ ыштен кер-
тыда. 89027382237 номе-
рышке 150 теҗгем пыш-
тыза да yamde_lii@mail.ru
адресыш лўмнердам возен
колтыза.

Подпискым онлайн
ышташ лиеш: [pod-
piska.pochta.ru](http://podpiska.pochta.ru) сайтыш
пурьза але «Почта
России» мобильный прило-
женийым телефоншыкыда
шындыза.

Чодыра йолгорно

Йошкар-Оласе
Йоча экологий да
биологий рүдер пелен

«Лесная тропа» интерактивный тунемме рүдерым почыныт. Тыгай тунемме верым кельштараш манын, «Охрана леса» автономный коммерческий огул организаций Марий Эл Республикысе пүртүс министрствын полшымыж дене проектым возен. Ты проект Президент грантын фондшын эртарыме конкурсышто сенышыш лектын.

Проектын тун шонымашыже – школ лесничестве-влаклан полшышым пуымыш. Чодыра йолгорнышто 5 түрлө станций уло: «Охрана леса», «Защита леса», «Лесная таксация», «Лесная наука», «Лесовосстановление». Чодыра сферыште пашам ыштыше партнёр-специалист-влак станцийлам ямдылаш полшенит. Ончыкыжым нуно тунемше-влаклан уроклам эртараш тунгалыт. Очный да дистанционный экскурсий-влак лийыт.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

Фотом Интернет гыч налме.

«Лесная тропа» проектлан кӧра республикысе кажне районышто да олаште школ лесничестве-влак пашам ышташ тунгалыныт. Тушко 72 школ гыч 858 тунемше ушнен.

ше-влаклан уроклам эртараш тунгалыт. Очный да дистанционный экскурсий-влак лийыт.

Российысе просвещений министрствын уверже почеш,
Увер
11-ше классыште тунемше-влак 2 декабрьыште иктешлыше сочиненийым возат. Тыгодым түрлө амаллан кӧра сочиненийым возен кертдыме-влаклан 3 февральыште да 5 майыште шинчымашыштым тергаш йӧн пуалтеш.

9-ше классыште тунемше йдыр-рвезе-влаклан руш йылме дене мутланымашым 10 февральыште эртарат. Ешартыш жап 10 мартыште да 17 майыште лиеш.

Лышташ мутлана

Йогышо лышташан корно дене ошкылам. Йол йымалне шыр-шор, шыр-шор шокта, пуйто лышташ-влак мутланат. Мо нерген вара кутыркат? Ала шыже нерген йомакым каласкалат, ала тора корныш тарваныше кайык-влак дене чеверласат. Икмыяр лышташыже южышто пӧрдеш, шулдыран йолташна-влак почеш кайынешт ала-мо.

Лышташын мутланымашым колшытат гын, шуко онгайым пален налат.

София МАЛАХАЕВА.

Советский, Шуарсола.

Сылнымутлан кумылангыт

«Марий сылнымут садвечыште» кружок Морко район Шүргыял школышто ий гыч ийыш пашам ышта. Тушко 6-8-ше класслаште тунемше, марий сылнымутлан шүман 16 йоча (**снимкыште**) коштеш. Ме кружокышто сылнымутан произведенийым лудына, инсценировкым модын ончыкташ, марий сайтла дене кылым кучаш тунемына. Тун сомылна – түрлө жанрым кучылтын, сылнымут пашам возымыш. Марла газет ден журналла дене кылым кучена. Йоча-влакын пашашт савыкталтмеке, чонышт куан дене темеш. Эше вианрак возкалаш кумылышт лектеш.

Е.В.ГРИГОРЬЕВА, кружок вуйлатыше.

Фотом школын архивыше гыч налме.

Туныктышо-влак, «Мой дружный класс» акцийышке ушныза. Йоча-влак дене пырля түрлө мероприятийым эртарыме нерген фото-влакым сочкыллаште **#мойдружныйкласс** да **#минпросвещениярф** хештегла дене 5 ноябрь марте верандыман. Йодмашым edu.gov.ru/class сайтыште пуыман.

Интернетыште «Чавайным тунямбалсе калык-влакын йылмышт дене лудына» тунямбал акция увертаралтын. Тушко ушнаш шонедат гын, С.Чавайнын «Ото» почеламутышым шочмо йылме дене лудман, тидым видеош войзыман да сочкыллаште **#ото**, **#читаемото**, **#сергейчавайн**, **#читаемчавайна** хештегла дене верандыман. Акции 4 ноябрь марте шуйна.

Республикысе марий тувыра рүдер «Шочмо эл нерген муро» регион-влак коклаше конкурсым онлайн эртара. Тудо Марий Элын 100 ияш лүмгечыжлан да Калык-влакын икоян улмо кечыштан пӧлеклалтеш. Тангасымашке ушнашлан Марий Эл нерген мурым шочмо йылме дене мурыман. Тидым видеош войзыман да 28 октябрь марте mari-centr_konkurs@mail.ru электрон адрес дене колтыман.

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

т ы т .
Н у н о
з е м л я -
к ы ш т -
в л а к ы н с а р
к о р н ы ш т ы м ,
К у г у А ч а м л а н д е с а р ы ш т е
ы ш т ы м е п о д в и г ы ш т ы м , с е -
р ы ш ы ш т ы м , у д о с т о в е р е н и й ш ы ш т ы м , н а г р а д -

н о й к а г а -
з ы ш т ы м
ш ы м л а т .

Сар корным шымлат

Курыкмари район Микрак школ Моско олесе Сеңгымаш тоштерын партнёржылан шотгалтеш. Тоштерыште «Школьный музей Победы» программе почеш экспозиций пашам ышта. Тушто Микрак селан шочшыжо, связь сержант И.П.Седовын арверже ден наградыже-влак тун шотышто аралалтыт. Эн ойыртемалтшыже-влак – немыч трофей бинокль. Экспонат-влакым Иван Петровичын уныкаже, Светлана Титова, полеклен. Тудын кочаже Сталинград крдалмаште, Крымым утарымаште лийын.

– Школыштына «Юный краевед» кружок пашам ышта. Тушко 5-7-ше класслаште тунемше удыр-рвезе-влак кош-

Фотом школын архиве гыч налме.

Погымо материал негызеи шымлыме пашам возат. «Археологические находки» полка шукыштылан оңай. Тудат йоча-влакын тыршымыштылан көра ешаралтеш. Походыш, экскурсийыш коштымашты годым тюрлө арверым муыт да школ музейыш кондат. Сеңгымашлан 75 ий теммылан полеклалтыше кум стендым кельштаренна: «Они ковали Победу в тылу», «Аллея Побед», «75-летию Победы посвящается», – каласкала тоштер вуйлатыше З.Л.Апакова (снимкыште – йоча-влак дене).

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Микрак школ музейым 1981 ийыште почыныт. Кок полкаште тужем утла экспонат уло. Кугу тюткыш Кугу Ачамланде сарын историйжылан ойыралтеш. Стендлаште сарын геройжо, войнамаште крдалше тунуктышо-влак, кум степенян Чап орденын кавалерже С.А.Катюков нерген материалым ужаш лиеш.

Марий Элыште Сеңгымаш эртаралтыше «Видеовизитка юнармейского отряда» конкурсым иктешлыме. Икымше верым Йошкар-Оласе 14-ше номеран гимназийын «Антей» юнармейский отрядше сенен налын. Йолек – «Юнармия» лу кидшагат.

Увер

18-25 ияш удыр-рвезе-влакым «Строевые Выходные-2020» онлайн-турнирыш ушнаш ужыт. Йодмашым строевыевыходные.рф сайтыште октябрь мучаш марте пуэн шуктыман. Участник-влак кок арняш курсым эртат. Российысе армийын структуржо, капкылым шуарымаш, икымше полыш, армийысе илышын ойыртемеже, шочмо элын тувыраже, историйже нерген видео полшымо дене пален налыт. Шинчымашым тергаш ятыр заданий пуалтеш. Курсым эртыше-влакым шушаш ийын практикелыжыныш ужыт.

Салам, салтак

Ешна дене Юрино районысо Шереметев замкыш экскурсий дене мийышна. Корнышто машиналан шогалаш йонештарыме верым ужын, пуртүсышгө канаш шогална. Тораште огыл шогышо салтак шинчалан вигак перныш. Военный вургеман, кидешыже автоматым кучен. Артём шольым (снимкыште) тудын воктек миен саламлалте, молан тыште шогымыжым, кө улмыжым йодо. Нине йодышлан вашмутым пален налаш мыят кумыланым. Польш Интернет ле. Салтакым Юрино посёлкышто илыше Сергей Васильев ыштен. Кугу Ачамланде сарыште вуйым пыштыше да неле корным эртен портылшо-влакым эре шарныман. Авторлан таум ойлем.

Анастасия ИВАНОВА.
Морко, Коркатоно.

Фотом еш архив гыч налме.

Сеңгымашлан – 75 ий

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Сенгымашым кондышна

Шым чамане
Кредалмаште
Эрык верчын виемат,
Кайышым мые
Запад велке,
Чакныдегыч нигушкат.
Май эрдене
Тыныс кече
Шыргыж легылдыш каваш,
Тар шикш гочын
Ошкыл тольыч
Тый мемнан дек, Сенгымаш!...
Эрык верчын
Чакныдегыч нигушкат.
Чот кредалын колыш кө, –
Кийыме верже
Мамык лийже,
Тудым ок мондо нигө!
Шинчавүд верч,
Колымаш верч
Ұчым шуктышо-влаклан –
Чап. Юл дечын
Эльба деке
Толшо патыр салтаклан!
Заводлаште,
Пасулаште
Кө пашам тыршен ыштен,
Кө йүд-кече
Малыдегыч
Полшен фронтлан, чап тудлан!

Борис ДАНИЛОВ.

Икымше кече гычак

Мыйын кугезе кочам Константин Трофимович Чапаев 1914 ий 10 майыште Звенигово районсо Поянсола ялеш шочын. Кугу Ачамланде сар тўналме годым тудлан 27 ий лийын. Сарын икымше кечынжак фронтыш каен. 104-ше пушечно-артиллерий полкышто кредалын. Тудо радист лийын. Тыгак кочам япон имериалист-влак ваштареш Дальневосточный фронтышто кредалын. Кочамын «За отвагу», «За победу над Германией» да моло медальже-влак улыт. Мый тудын дене кугешнем.

Ксения ЮФЕРОВА.

Кужанер школ.

Сенгымашлан – 75 ий

Куликов кредалмашлан пөлеклалтын

У Торъял район Элембай селасе Шукшанский заставаыште «Воины духа» богатырский турнир эртаралтын. Тудо Куликов кредалмашлан 640 ий теммылан пөлеклалтын. Реконструктор-влак богатырский кредалмашын ойыртежым ончыктеныт, казак-шамыч фланкировка (йүштө оружийым кучылтмаш) дене палдареныт. Куликов кредалмаш нерген каласкаленыт. «Воскресение» кычалше отрядын боецше-влак Кугу Ачамланде сар годсо ўзгарым, формым ончыктеныт.

– Участник-влак чонышт дене богатырский курыммыш кусненыт. Коло енан кок команде лийын. 4-7-ше класслаште тунемше рвезе-влак (снимкыште) лу тўрлө таңасымашыште вийыштым тергеныт. Турнирлан реквизит-влакым мемнан коллегына Игорь Ожиганов ямдылен. Тиде сенгымаш, икоян улмо, йўлам жаплыме пайрем лийын, – ойла «Двуглавый орёл» обществын регионсо пөлкажын председательже Алексей Сердюков.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

Фотом Интернет гыч налме.

1827 ий 20 октябрьыште

Историйым шергалына

руш флот да тудын союзникше-влак Чаваринский кредалмаште (Трещий) турко флотым кырен шалатеныт. Руш-влак ик корабльымат йомдарен огытыл, а турко флот – 60 корабльым. Руш эскадрын «Азов» флагманже гына 5 турко корабльым шалатен.

Увер

Марий Элысе Самырык-влак полатыште Сенгымашлан 75 ий теммылан пөлеклалтше «Учителя в Великой Отечественной войне» фотоончер почылтын. Тудо туныктышо-влакын Кугу Ачамланде сар годым да варажат шуктен шогымо пашашт, илыш корнышт нерген каласкала. Педагог-влакын фотосўретыштым верандыме. Мутлан, пионервожатый Ольга Тихомирова шке кумылын фронтыш каен. Руш йылмым туныктышо Георгий Терехов Сталинградым арален. Герасим Ямбаршев, историйым туныктышо, Ленинградым аралымаште кредалын.

Ончерым Россий Федераций Кугыжаныш Думо пеленысе Самырык-влак парламент «Большая история» тўнямбал акций радамыште эртара.

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

Лүм: Жена Попов.
Шочын: 1929 ий 17

январь, Майкоп.

Подвиг: листовкым возен, шаркален. Немыч-влакын телефоныштым строй гыч луктеден, партизан-влаклан уверым коштыктен. 1942 ий 19 декабрьште тушманын телефон линийжым пүчкын, кыл деч посна коден. Писын тӱрлен ынышт керт манын, воштырым торашке шупшын каен.

1943 ий 17 январьште казнитлен.

Чап: Майкопысо урем, 8-ше №-ан лицей геройын лүмжым нумалыт.

Школ воктене пионер-геройлан памятникым шогалтыме.

Кубанский поэт Иван Беляков «Примите меня в отряд!» поэмым Ж.Попов лүмеш возен.

#пионер ГЕРОЙ

2020 ий –
Шарнымаш да
чап идалык.

Лүддымӧ Ковам

Кугезе ковамым лүмжӧ – Мария

Александровна Александрова. Куд йоча кокла гыч шкетак веле илен кодын. Кугу Ачамланде сар тӱналме годым ковам 20 ияш лийын. Тудым Волжский районысо Сотнур селаш трактористлан тунемаш колтеныт. 1943 ий гыч 1948 ий марте Сотнур МТС-ыште тракторым вӱден.

Ӱдырӱенлан пеш неле лийын: келге йӱд марте куралын, ӱден, тырмален, тракторым шкеак олмыктен. Яра жапыште фронтыш колташ шокшо вургемым пидын. Сар жапыште кугезе ковамым тазалыкше лунчырген. Но, чыла чытен, сенымашым лишемдаш йӱдшӧ-кечыже полшен. Ятыр медаль дене палемдалтын. Сар деч вара ургызылан пашам ыштен.

Мый кугезе ковам дене кугешнем да тудын гай лүддымӧ, чолга, пашаче лияш шонем.

Ксения БУТЕНИНА.

Морко, Эгерсола.

Факт

Кугу Ачамланде сар жапыште Марий кундем гыч алысе труженник-влак эллан 22 миллион утла пуд киндым, 4 миллион пуд паренгым, 2 миллион наре пуд шылым колтеныт.

Мӱнгӧ пӱртылын

Кугезе кочам Николай Фёдорович Годунов 1941 ийыште Йошкар Армиер дамыште служитлен. Туштак тушман керылтме нерген шучко уверым пален налын. 1942 ий 28 апрельште фронтышко колтеныт. Май мучаште Ленинград фронтыш логалын. 749-ше полк дене йӱдвел олам араленыт. Вара кочам Ленинградые пехотный училищыште тунемын. Но тӱрлӧ амаллан кӧра тунемын

пытарен огыл. Младший сержант званий дене 125-ше Краснознамённый стрелковый дивизийышке логалын, автоматчик-разведчик лийын. Тыгак 138-ше тенгыз истребитель бригадыште кредалын, Ленинградым блокаде деч утарымаште лүддымылыкым ончыктен. Кугезе кочам III степеня Чап орден, «За оборону Ленинграда», «За прорыв блокады Ленинграда» медаль-влак дене палемдалтын. Сенымаш кечым Ленинградыште вапшыйын. Вара мӱнгыжӧ пӱртылын. Кугезе кочанам шарнена да кажне ийын «Бессмертный полк» акцияш ушнена.

Артём ПЕТРОВ.

Йошкар-Ола, 19-ше номеран
школ.

Шотлыза.

$$0,2x + 0,7x = 45$$

Тиде уравненийым решатлен, Марий кундем гыч мыняр ӱдырамашлан «Лучшая трактористка СССР» значокым кучыктым пален налыда.

Тыныс илыш верч!

Сар – тиде мучашдыме ойго, шинчавӱд, кольмаш, шужымаш. Кугу Ачамланде сар годым совет калык мыняр чот орланен. Ме тиде шучко жап нерген сылнымутан произведенийым лудмо, кином ончымо, кугурак-влакын каласкалымышт гоч пален налына. Тек тыныс илыш лишеш мландымбалне! Сар огеш кӱл мыланна!

Яна ДМИТРИЕВА.

Морко, Коркатово.

Историйым шергалына

1813 ий
18 октябрьыште руш войска да тудын союзникше-влак Лейпциг воктене «Битва народов» кредалмаште Наполеонын армийжым сененыт. Тӱлеч вара Франций Европашто сетен налме кугыжаныш-влак деч посна кодын.

Сенымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

5

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Задаче

Кугу Ачамланде сар годым Марий кундем гыч почмо элым аралаш кажне нылымше ең каен.

Чылаже 131340 айдеме сарыште кредалын. Тышеч 66643 ең увер деч посна йомын але колен. Нунын кокла гыч 5445 ең Йошкар-Ола гыч лийын, молышт – районла гыч. **Шотлен лукса:**

- 1) Сар жапыште Марий кундемшыште мыңяр калык илен?
- 2) Районла гыч сарыш кайыше мыңяр ең пörтылын огыл?

лалтеш. Композиторжо – Матвей Блантер, текстын авторжо – Михаил Исаковский. Икымше гана 1938 ийыште йонгалтын. Сар годым ты мурым салтак-влак тйрлө селмын вашталтылыныт. Катюша салтакыш, медийжарыш, партизанкыш, тылыште тырышыше йжанле пелашыш савырнен.

Смоленск кундемсе Угра район Выходы селасе (М.Исаковскийн Тлотва шочмо аялже деч тора огыл) Тлывира пörт пелен «Катюша» мурын тоштерже уло.

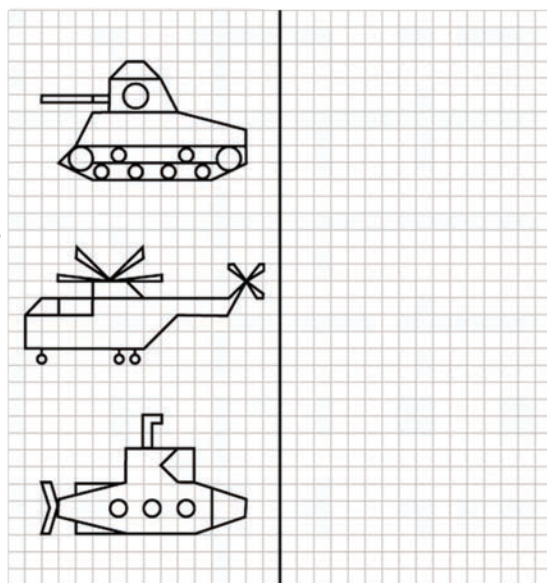
Кугу Ачамланде сар годым салтак-влак «БМ» сериян реактивный артиллерийын боевой машинажым, тиде мурым шотыш налын, «Катюша» манын лймденыт.

Палаш онгай

«Катюша» муро Кугу Ачамланде сарын символжылан шотлалтеш.

Клетке почеш сүретлыга.

Кроссворд

1. Совет Ушемын маршалже, кок гана Совет Ушем Герой.
2. Могай эл 1941 ийыште Совет Ушем ваштареш сарым тўналын?
3. Гранатын ужашыже.
4. Фронт деч торасе территорий.
5. Чоңештылше боевой машина.
6. Блокадыш логалше Герой-ола.
7. Безшумок лўмым нумалше пионер-герой.

Екатерина САРАФАННИКОВАН сүретше.

Туныктышо – Е.С.САРАФАННИКОВА,
Национальный президент
школ-интернат.

Сенгымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

Печать да массовый коммуникаций шотышто федерал агентствын окса польшыж денем...

Сар нерген

Викторине

1. Кугу Ачамланде сар годым тўн вуйлатыше (главнокомандующий) кө лийын?
А) И.С.Конев; В) Г.К.Жуков;
Б) И.В.Сталин; Г) А.В. Суворов.
2. Брест крепостым аралымаш мыңяр кече шуйнен?
А) 30; В) 10;
Б) 35; Г) 50.
3. Моско ола деч 85 километр тораште (Минский шоссе) могай геройлан памятником шогалтыме?
А) «Алешалан»; В) Палыдыме салтаклан;
Б) Ленинградым аралыше-влаклан; Г) Панфиловец-влаклан.
4. Сталинградшыште 58 кече обороным кучышо ныл пачашан пörт көн фамилийжым нумалеш?
А) Заболотныйын; В) Павловын;
Б) Афанасьевын; Г) Петровын.

Ваштар лышташ курык

Фотом эш архив гыч налме.

Ваштар – эн мотор пушенте. Тудын лышташыже шудырым ушештара, түсшө – кечым. Мый тудым туткын эскеренам. Ик арня ужарге-йошкарге түсан шогыш, вес арнян йошкаргыш, кызыт шортныла волгалтеш. Ме ваштар лышташ гыч курыкым ыштена да лум семын вашла кышкылт модына.

Удыр-рвезе-влак, те тыге модыда?

Сева НИКИТИН.

Кужэнер, Шудымарий.

Кугу ушменым
да паренгым
Авай дене погенна.
Вашлийына ынде
ош телым,
Кенеж гоч ме
чот тыршенна!
Снимкыште:
Ева НИКОЛАЕВА.
Морко,
1-ше номеран йочасад.

Фотом эш архив гыч налме.

18 октябрь – Кампеткын
тунямбал кечыже.

Суретым чиялте.

Ялыште – шыже

Ялыш шыже толын шуо,
Кажне кечын йуштырак.
Кайык-шамыч шокшо элыш
Чонештеңыт ондакрак.
Теле толмым янлык-влак
Шижын шуктышт, товатат.
Южыжо малашак возыт,
Южо ямдылат кочкаш.
А пушентгым ончалат гын,
Улыт шортнө, тул түсан.
Поч омсам да лек уремыш –
Шыже пагыт эн сөрал.

Аня АНДРЕЕВА.

Кужэнер, Тошто Йүледүр.

Поян чодыраш унала

Ик шыже кечым ялыште кочай-
ковой дене эртарышна. Ачам понго
погаш тарваныш. Меат авам да
шольым дене пырля каяш лекна.
Пүртүсыштө пеш сай: яндар юж,
шүлаш ласка. Чодыра түрлө емыж-
саскалан поян. Модым, пöчыжым,
рывыжвонгым, ошпонгым, уйвонгым
погышна. Икмыняр ведрам пыкше
нумал кондышна. Чодыра гыч лекмы-
на годым Пүртүс авалан тауштышна.

Маша РАТМАНОВА.

Йошкар-Ола, 19-ше №-ан школ.

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Түн редактор олмеш
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше:
yamdelii.pf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий
Эл Республикысе культур, печ-
ать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве, «Ямде
лий» газет» кугужаныш уни-
тарный казна предприятий.

Газетым редакцийште погы-
мо да верстатлыме, «Марий Эл
Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследиим
аралымаште законодательствым шук-
тен шогымым эскерыше Федеральный
службын Приволжский федеральный
округысо управленийшытыже регист-
рироватлыме.

Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральшыты пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт түрлө лийын керттыт. Серыш-
влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательыне адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

У конкурс

«Ямде лий»
дене

Костя ШЕХУРДИН.
Шернур, Кукнур Купсола.

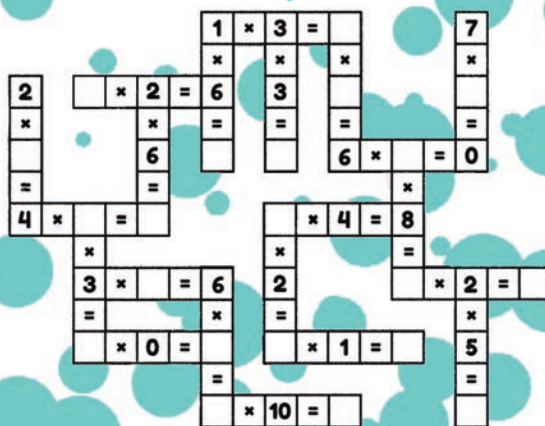
Кум точко олмеш келшыше
лүм мутым шындыза.

- ✦ Сур, сут, шыде, шучко ...
- ✦ Чевер, тамле, шере, йыргешке ...
- ✦ Күкшө, пүгыльман, укшан,
кишан, иман ...
- ✦ Йошкарге, тутло, йыргешке ...
- ✦ Төр, асфальтан, чапле, лопка ...
- ✦ Түкан, пондашан, шöран ...
- ✦ Йонгыдо, волгыдо, у, кугу ...
- ✦ Йöран, шöртньö, юалге, шүлыкан ...
- ✦ Мотор, чевер, сöрал ...
- ✦ Тамле, шере, вишкыде ...

Н.ГОДУНОВА.

Йошкар-Ола.

Математике кроссворд

Рекламе.

Кайык-влакым лүмышт дене
кельштарыза.

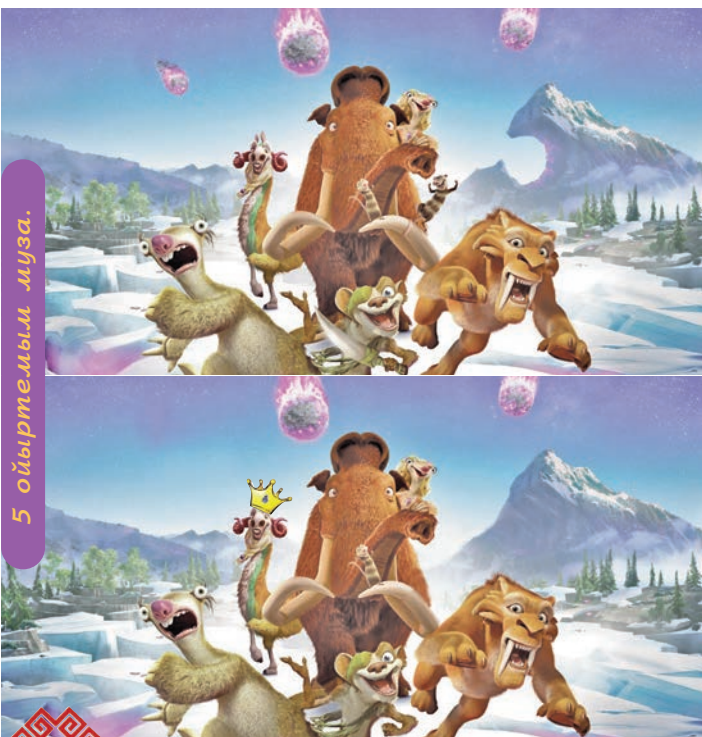
Чечкемыш

Лудывоч

Вырлянге

Кугынер

Шем чезек

5 ойыртелым муза.

«Ямде лий» 2020 ий 17 октябрь

100 МАРНИ ЭЛ

ОТКРЫТИЕ ФЕСТИВАЛЯ

Чувашский государственный театр юного зрителя имени М. Сеспеля

19 октября 18:00 **Пять – двадцать пять** Данила Привалов 16+

20 октября 18:00 **МЛЭВ ТЮЗ ГО г. Уфа РБ** **Всем кого касается** Дана Сидерос 12+

21 октября 13:00 **Ульяновский ТЮЗ "НЕВОЛШОУ ТЕАТР"** **Спящий богатырь** Дамир Салимзянов 3+

21 октября 18:00 **Марийский театр юного зрителя** **Про Федота-стрельца, удалого молодца** Елена Филова 12+

22 октября 18:00 **Молодежный "ТЕАТР НА БУДБАЕ" г. Казань** **Примадонны** Кев Пидвет 16+

ЗАКРЫТИЕ ФЕСТИВАЛЯ

Казанский государственный областной театр юного зрителя

23 октября 18:00 **Господа Головлёвы. Маменька** Дарья Филмова 16+

Театр юного зрителя

информационная поддержка: Мария Эл, MariMedia, МЭТР

Справки по телефонам: 30-48-80, 30-40-70, www.mari-el.ru. Касса работает: с 10.30 до 18.30

Интернетые сүрет-влакым кучылтмо.